

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 14Csp/100/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120206468
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eduard Valenčin
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2021:8120206468.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Eduardom Valenčinom v právnej veci žalobkyne: V. A., G.. XX.XX.XXXX, K. I. XX, XXX XX I., právne zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom ul. Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, právne zastúpený: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o., so sídlom 1. mája 173/11, Trenčín 911 01, IČO: 47 234 679, o primerané finančné zadostučinenie 1.044,40 EUR, takto

rozhodol:

I. žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu 300 EUR, v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku,

II. v prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a ,

III. p r i z n á v a žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % z prisúdenej istiny s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou súdu doručenou dňa 02.06.2020 navrhla žalobkyňa, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť jej sumu 1.044,40 EUR z titulu primeraného finančného zadostučinenia. V rámci odôvodnenia žaloby žalobkyňa poukázala na to, že vo veci vedenej tunajším súdom pod sp. zn. 8Csp/216/2018 bola úspešná v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľných zmluvných podmienok. Uviedla, že prvostupňový súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia okrem iného poukázal na to, že: „6. Dňa 11.11.2013 uzavreli strany Úverovú zmluvu č. 4311044148, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 3.000,- €, ktorý mal žalobca uhradiť formou 84. splátok po 59,30 € mesačne. Úroková sadzba bola dohodnutá vo výške 15,54 % ročne, údaj o RPMN bol v zmluve uvedený vo výške 16,8 %. Podľa zmluvy mala žalobkyňa zaplatiť celkovú čiastku vo výške 4.956,- €. Lehota splatnosti bola dohodnutá ako 84 mesiacov po poskytnutí úveru, a to do 15. dňa v poslednom mesiaci. Prvá splátka bola splatná po mesiaci od dátumu poskytnutia úveru, dátum splatnosti druhej a nasledujúcich splátok bol vždy 15. deň v kalendárnom mesiaci, počínajúc kalendárnym mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom je splatná práv splátka. V bode 55 bola dohodnutá služba zmena výšky a počtu splátok za ktorú sa žalobkyňa zaviazala platiť poplatok vo výške 0,30 €, ktorý bol zahrnutý v splátke.

15. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že v zmluve nebola dojednaná podstatná náležitosť, a to ročná percentuálna miera nákladov a taktiež neobsahovala ďalšie obligatórne náležitosti vyplývajúce z § 9 ods. 2 písm. f/ a písm. k/ cit. zákona, a preto aj úver poskytnutý na základe úverovej zmluvy uzavretej medzi stranami konania je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov.

17. S prihliadnutím na uvedené súd dospel k záveru, že zmluva uzavretá stranami sa má považovať za bezúročnú a bez poplatkov, a teda ak žalobkyňa uhradila z titulu úrokov, poplatkov sumu 3.444,40 €,

ide o plnenie bez právneho dôvodu, preto na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie, ktoré je povinný v zmysle § 451 ods. 1 Obč. zákonníka vydať tomu, na úkor koho sa obohatil.

24. S prihliadnutím na vyššie uvedené, súd dospel k záveru, že zmluvné pokuty a upomienky, ktoré je dlžník povinný zaplatiť v prípade omeškania s úhradou splátky úveru predstavujú neprijateľné zmluvné podmienky. Vyššie uvedené zmluvné podmienky uvedené v hlave 18 § 1 a § 2 úverových zmluvných podmienok neboli so spotrebiteľom individuálne dojednané a zakladajú tak značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pri dojednaní zmluvných pokút v úverových podmienkach žalovaného tak predovšetkým absentuje predpísaná písomná forma v zmysle § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Zmluvné pokuty sú obsiahnuté v úverových podmienkach žalovaného, ktoré predstavujú typové ustanovenia formulované výlučne žalovaným bez možnosti spotrebiteľa tieto ustanovenia ovplyvniť a individuálne dojednať, resp. dosiahnuť ich zmenu. Úverové podmienky nie sú osobitne podpísané spotrebiteľom. Súd poukazuje na to, že i v spotrebiteľských zmluvách je možné všeobecné obchodné/zmluvné podmienky uplatniť, avšak takáto aplikácia má nielen formálne obmedzenie, ale aj obmedzenie obsahové. Je treba zdôrazniť, že obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách na rozdiel napríklad od obchodných zmlúv majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednaná technického a vysvetľujúceho charakteru, naopak nesmú slúžiť k tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložitej formulovanej a malým písmenom písanej forme skryl dodávateľ dojednaná, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné, o ktorých predpokladá, že pozornosť spotrebiteľa najskôr uniknú. Pokiaľ tak i napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu nemožno priznať právnu ochranu. Otázkou základných náležitostí spotrebiteľskej zmluvy a otázku sankcií za nesplnenie záväzkov spotrebiteľa treba považovať za tak dôležité, že musia byť uvedené v samotných zmluvách a nie v úverových zmluvných podmienkach, ktorým spotrebiteľ vo všeobecnosti prikladá menší dôraz ako zmluve samotnej. Zmluvné ustanovenia upravujúce povinnosť spotrebiteľa zaplatiť zmluvné pokuty a poplatky za upomienky sú navyše písané drobnými, ťažko čitateľnými písmenami a tak splyvajú s ostatným obsahom úverových podmienok žalovaného.

25. Súd prvej inštancie zastáva názor, že upomienky, resp. zmluvné pokuty v prejednávanej veci majú jednoznačne sankčný charakter (viď ich výšku, ako aj rozdielnú cenu za prvú a druhú upomienku, hospodárskymi nákladmi na ich zhotovenie nepreukázanú), čo treba považovať za neprípustné. Navyše tieto sankcie rovnako ako aj zmluvná pokuta sú netransparentne uvedené iba v úverových podmienkach a nie priamo v zmluve. Preto súd vyhlásil tieto zmluvné podmienky za neprijateľnú a uviedol ich vo výrokovvej časti tohto rozsudku.“

Žalobkyňa v rámci odôvodnenia žaloby ďalej poukázala na to, že ako spotrebiteľka si uplatňuje primerané finančné zadostučinenie za porušenie jej spotrebiteľských práv, ktoré bola nútená brániť v základnom konaní. Primerané finančné zadostučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Zároveň má mať aj funkciu relutárnu. Keďže si úspešne uplatnila porušenie svojho práva na súde, došlo k splneniu hypotézy vyššie právnej normy (§ 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.). Žalobkyňa poukázala na to, že v pôvodnom konaní bolo preukázané viacnásobné porušenie práv žalobkyne, pričom primerané finančné zadostučinenie požaduje vo výške 1.044,40 EUR, a to vzhľadom na to, že žalovaný sa na jej úkor bezdôvodne obohatil o sumu 444,40 EUR a za každú z neprijateľných zmluvných podmienok požaduje sumu po 300 EUR.

2. Žalovaný v rámci písomného vyjadrenia zo dňa 24.06.2020 k žalobe uviedol, že žalobkyňa má so žalovaným uzavretých niekoľko úverových zmlúv, pričom aktívne žaluje každú zmluvu a následne si z nich uplatňuje primerané finančné zadostučinenia (žalovaný označil 8 konkrétnych súdnych konaní), pričom žalobkyňa aktívne žaluje každú zmluvu za účelom získania finančného prospechu a v každom konaní je zastúpená právnym zástupcom. Žalovaný považuje takéto konanie za špekulatívne, zneužívajúce inštitút spotrebiteľa a považuje ho za neodôvodnené a nepodložené obohacovanie sa, ktoré nie je v súlade s podmienkami, ktoré pre priznanie primeraného finančného zadostučinenia ukladá § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. Zároveň poukázal na to, že podmienkou pre uplatnenie tohto nároku je, že žalovaný svojim konaním porušil súčasne - kumulatívne ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa a osobitného právneho predpisu. Ďalej uviedol, že predpokladom uplatnenia tohto inštitútu je to, aby aspoň potenciálna hrozba ujmy v dôsledku porušenia práv alebo povinnosti vznikla, inak nie je čo reparovať. Žalovaný nepoprel, že súd v pôvodnom konaní rozhodol o vydaní bezdôvodného obohatenia a vyhlásení neprijateľných zmluvných podmienok, ale ani toto rozhodnutie nemožno podľa žalovaného považovať za úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovených zákonom o ochrane spotrebiteľa. Žalovaný taktiež poukázal na veľmi rôznorodú a nejednoznačnú judikatúru jednotlivých súdov pri posudzovaní náležitosti úverových zmlúv, keďže

rovnakú náležitosť, ktorú jeden súd vyhodnotí za uvedenú správne, iný súd považuje za nevyhovujúcu. Žalovaný uviedol, že pri koncipovaní zmluvy postupoval v dobrej viere, že plní literu zákona konkrétne a komplexne, preto zastáva názor, že je nesprávne, aby bol sankcionovaný za svoj výklad zákona, pri ktorom sa ani výklad súdov nedokáže zjednotiť. Aplikovať za danej situácie ešte inštitút primeraného finančného zadostučinenia určite nie je zákonným, ani správnym postupom, ktorý smeruje výlučne k jeho zneužívaniu spotrebiteľom, ktorý úver chcel, s podmienkami úveru bol pred podpisom oboznámený a uzrozumený, súhlasil s nimi a na znak toho zmluvu podpísal a neskôr aj plnil. Žalovaný poukázal aj na to, že žalobkyni nie len že žiadna, ani potencionálna ujma nevznikla, ale naopak získala najvýhodnejší úver, aký by jej neposkytla žiadna banka. Uviedol, že pri takomto type konania namiesto zabezpečenia rovnosti účastníkov konania, by duplicitné sankcionovanie spôsobilo vznik nerovnováhy v neprospech žalovaného - dodávateľa. Súčasne by sa takýmto rozhodovaním súdov podporila špekulatívnosť spotrebiteľov, ktorým by súd v prípade podania žaloby nie len vyhlásil úver za bezúročný a bez poplatkov, ale pri priznaní ešte aj ďalšieho umelo navýšeného primeraného finančného zadostučinenia, by sa z poskytovania úverov stala príjmová činnosť pre spotrebiteľov, ktorým by sa ešte platilo za poskytnutie úveru. Pre žalobkyňu predstavuje takýto stav výlučne výhodu a nie škodu, pričom jediným poškodeným, ktorý po takomto rozhodnutí súdu zostane je samotný veriteľ. Podľa žalobcu účelom priznania primeraného finančného zadostučinenia pri porušení práv, nemá byť na jednej strane len odradenie dodávateľa od nekalých praktík, ale na druhej strane nemá byť ani nástrojom obohatenia sa pre druhú stranu sporu. Preto vyplatenie žalovanej sumy vo výške 1.044,40 eur považujeme za nedôvodné, nepreukázané a v rozpore s cieľom normy, ktorú zákonodarca primeraným finančným zadostučinením sledoval. Žalovaný počas celého trvania úverového zmluvného vzťahu od žalobcu požadoval len plnenie zmluvných povinností, ku ktorým sa slobodne a vážne zaviazal pri podpise zmluvy. Takéto konanie jednoznačne nemožno vyhodnotiť ako porušenie práv a povinností žalobcu zo strany žalovaného, ktoré by zakladalo nárok na vyplatenie primeraného finančného zadostučinenia. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, keď nárok žalobcu na vyplatenie primeraného finančného zadostučinenia uplatňovaný v tomto konaní nemá žiadne opodstatnenie, tak čo do dôvodu i výšky, žalovaný navrhol, aby súd žalobu ako nedôvodnú zamietol a priznal žalovanému náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia.

3. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, tento zákon upravuje práva spotrebiteľov a povinnosti výrobcov, predávajúcich, dovozcov a dodávateľov, pôsobnosť orgánov verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa, postavenie právnických osôb založených alebo zriadených na ochranu spotrebiteľa (ďalej len "združenie") a označovanie výrobkov cenami.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom do 09.06.2013, osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu.

Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 10.6.2013, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

4. Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu zákona č. 250/2007 Z.z., či už v pôvodnom alebo terajšom znení, možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadostučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadostučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitným predpisom, bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi, pričom nie je právne významné, či sa žalobkyňa aktívne v pôvodnom konaní domáhala svojich práv v procesnom postavení žalobcu, resp., či svoje práva uplatnila v rámci obrany, v procesnom postavení žalovaného. V tomto ohľade súd odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017, z ktorého okrem iného vyplýva, že jediným predpokladom pre priznanie takéhoto nároku je, že spotrebiteľ sa na súde úspešne domohol svojich práv a nie je potrebné preukazovať, že spotrebiteľovi bola privodená konkrétna ujma, teda žalobca v danom prípade nemusí preukazovať existenciu a výšku vzniknutej ujmy.

V konaní vedenom tunajším súdom pod sp. zn. 8Csp/216/2018 sa žalobkyňa úspešne domohla vydania bezdôvodného obohatenia z dôvodu absencie obligatórnych zákonných náležitostí, resp. nesprávnych údajov v zmluve, ako aj určenia neprijateľných zmluvných podmienok.

5. Žalovaný v rámci písomného vyjadrenia k žalobe poukázal na to, že v danom prípade nebolo preukázané splnenie kumulatívnej podmienky, teda že došlo k porušeniu práv spotrebiteľa ustanovených týmto zákonom a osobitnými predpismi, teda zákonom 250/2007 Z.z. a ďalších osobitných právnych predpisov. V tomto ohľade súd poukazuje na to, že rozsudok v pôvodnom konaní nadobudol právoplatnosť za účinnosti zákona č. 250/2007 Z.z., čo je podstatné pre posúdenie možnosti priznania uplatneného nároku a zároveň boli porušené aj osobitné predpisy, teda zákon o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z., resp. Občiansky zákonník.

6. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle citovaného zákonného ustanovenia je teda porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa alebo podľa osobitných predpisov, ktorými sú predpisy na ochranu spotrebiteľa. Podľa názoru súdu uvedený nárok je teda daný, ak dodávateľ porušil osobitnú právnu úpravu predstavujúcu normy na ochranu spotrebiteľov, ktorými sú Občiansky zákonník, zákony o spotrebiteľských úveroch, o finančných službách na diaľku a podobne. Účelom týchto právnych noriem je zvýšená ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou a citované zákonné ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má postihnúť nečestného dodávateľa, ktorý tieto osobitné právne normy nerešpektuje.

7. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určení súd vychádzal z toho, že finančné zadosťučinenie má sankčnú povahu a jeho účelom je odradiť nečestného dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov. Finančné zadosťučinenie nemožno vnímať ako kompenzáciu, ale ako poskytnutú satisfakciu spotrebiteľovi a tiež ako odmenu pre žalobcu ako spotrebiteľa, ktorý privodil vyhlásenie rozsudku, ktorým sa sledujú rovnaké účinky ako opatrenia orgánov dohľadu, ktorých sankcie by boli neporovnateľne prísnejšie. Na druhej strane však nemôže predstavovať neprimerané obohacovanie spotrebiteľov. Pri rozhodovaní o nároku na finančné zadosťučinenie je potrebné tiež prihliadať na okolnosti prípadu. Vzhľadom na okolnosti daného prípadu súd považuje výšku priznaného finančného zadosťučinenia za primeranú s tým, že priznaním tejto sumy bude podľa názoru súdu naplnený aj účel predmetného ustanovenia z hľadiska odškodnenia žalobcu z titulu jeho zadosťučinenia a zároveň je naplnená aj jeho výchovná funkcia tým, že priznanie takéhoto nároku bude na žalovaného vyplývať tak, aby v budúcnosti v zmluvách jednoznačne a správne uvádzal všetky obligatórne zákonné náležitosti a nepoužíval neprijateľné zmluvné podmienky. Súd považuje sumu vo výške 300 EUR za primeranú a dostatočnú, aj s ohľadom na všetky vyššie uvedené kritéria. Súd má teda za to, že priznaná suma je primeraná, a to jednak s ohľadom na priznané bezdôvodné obohatenie, ale aj s ohľadom na určenie neprijateľných zmluvných podmienok, preto v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

8. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

9. O trovách konania súd rozhodol na základe vyššie citovaných zákonných ustanovení, pričom z ich výkladu a praxe súdov je zrejmé, že pokiaľ rozhodnutie o uplatnenom nároku záviselo od úvahy súdu, tak ako to bolo v tomto prípade, je namieste priznať žalobkyňi nárok na náhradu trov konania z prisúdenej sumy, preto súd v danej veci rozhodol o priznaní nároku na náhradu trov konania tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).